

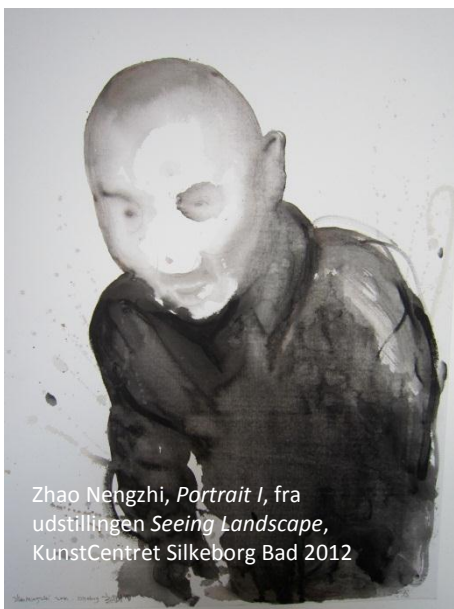
OPGAVE 4

MENNESKESKILDRING

’

Et godt portræt giver et indblik i to personer – den portrætterede og kunstneren.

Henrik Bering, *Portrættet har to sider*, 2006



Zhao Nengzhi, *Portrait I*, fra udstillingen *Seeing Landscape*, KunstCentret Silkeborg Bad 2012



Song Yongping, *Portrait*, fra udstillingen *Seeing Landscape*, KunstCentret Silkeborg Bad 2012

IVÆRFAGLIGE MULIGHEDER

Billedkunst/Historie:

Der arbejdes med portrætter, der kan betragtes som typiske for den tid, de er produceret i. Der arbejdes med de politiske, sociale og kulturelle kontekster ved hvert værk. Klassen kunne eksempelvis inddeles i mindre grupper, og have ansvar for ét værk og den tilhørende historiske periode.

BEREGNET TID, minimum

- 1 lektion til forberedelse.
- 1 lektion til besøget på KunstCentret Silkeborg Bad.
- 1 lektion til fremlæggelser.
- 2 lektioner til fremstilling af egne portrætter.

Indledning

Kunsten har til alle tider kunnet vise et billede af, hvordan mennesket har opfattet sig selv og deres omverden. Portrættet kan ikke alene benyttes til at fremstille et menneskes ydre og indre og eventuelle position, det kan også benyttes til at aflæse, hvorledes kunstneren ser sig selv og sin omverden. Det danske ord portræt kommer af det oldfranske ord *portraire* (afbilde), som er afledt af det latinske *pro* (frem) og *trahere* (trække), altså at trække frem. Et portræt er altså en billedkunstnerisk fremstilling af et menneske (herunder også selvportræt), hvor kunstneren 'trækker' den portrætteredes personlige karakteristika frem. Indenfor portrætgenren findes der både portrætter, der gengiver en persons fysiske lighed – udseendet, og portrætter, der er abstraktioner over den portrætteredes natur – psykologisk karakteristika.

Portrættets historie

Portrættet har gennem kunsthistorien haft mange forskellige udformninger, og fra periode til periode, har det varieret, om der har været lagt vægt på det ydre, det *repræsentative* portræt, eller den indre karakteristika, det *intimiserende* portræt.

I den romerske antik blev portrættet benyttet til at portrætere kejseren. Dette blev gjort gennem en idealiseret afbildning for at understrege kejserens guddommelige status og magt. Det idealiserede portræt gjorde sig ligeledes gældende i den romerske antik, hvor kejsere som Marcus Aurelius, Julius Cæsar og Konstantin den Store lod sig forevige. I middelalderen blev der i portrættet ikke fokuseret på én person. Profilverket blev fremtrædende, idet man herigennem tydeligt kunne aflæse familieligheder og klasse. Med renæssancens fremkomst, hvor det individualiserede menneske blev sat i centrum, blev det personlige portræt igen det foretrukne. Det nye borgerskab benyttede portrættet til at understrege deres nyvundne status, og blev ofte portrætteret med attributter, der kunne understrege dette. I barokken og rokokoen havde kunstnerne fokus på at portrætere deres emne med lethed og ynde. Det var også her, der for alvor kom fokus på at portrættet mere end noget andet var et håndværk, som der kunne tjenes penge på. I 1700- og 1800-tallet var det familieportrættet, der understregede den nye borgerlige kultur og prioriteringen af det hjemlige. 1900-tallets mange ismer lagde kunstnerne ikke meget vægt på portrætligheden, men fokuserede i stedet på de eksisterende doktriner.

Portrættet i samtidskunsten

I samtidskunsten ses der repræsentative portrætter, men hovedvægten af menneskeskildringer i samtidskunsten er intimiserende portrætter. Disse bruges i mange sammenhænge til at udtrykke en søgen efter identitet, en indre splittelse eller frustration fra kunstnerens side.

UNDERVISNINGS- FORLØB

Før besøget

Eleverne ser på ikoniske portrætter fra forskellige nedslag i kunsthistorien. På den måde danner de sig et klart billede af, hvorledes portrætgenren har udviklet sig. Eleverne ser på portrætter fra samtiden, og på klassen tales der om, hvilke karakteristika man kan sætte på et portræt fra nutiden.

Under besøget

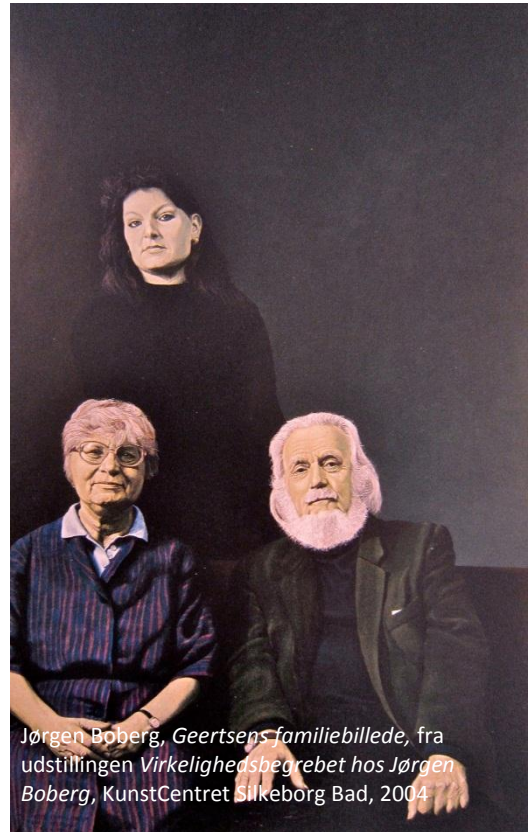
Eleverne inddeles i grupper på 3-4 personer. Grupperne udvælger et portræt, som de gerne vil arbejde videre med. Ved hjælp af *Analyse til Samtidskunst* foretager de en grundig analyse af værkets form og indhold. Det er vigtigt at fokusere på, hvilke virkemidler kunstneren har benyttet for at få personens personlighed frem, og hvad kunstnerens forhold er til den portrætterede. Det valgte værk kan eventuelt dokumenteres fotografisk med egen mobiltelefon.

Efter besøget

Eleverne fremlægger deres betragtninger på klassen. Eleverne skal producere et portræt af sig selv, et familiemedlem, en klassekammerat eller en helt anden. Det er vigtigt at eleverne efterfølgende øver sig i at argumentere for valg af form og indhold.

VÆRKEKSEMPLER

Se Værklister, opgave 4



Jørgen Boberg, *Geertsens familie*, fra udstillingen *Virkelighedsbegrebet hos Jørgen Boberg*, KunstCentret Silkeborg Bad, 2004

KILDER

Den Store Danske Encyklopædi, *Portræt*, 2009-2012

Poul Gernes, *Portrætter*, 1983

Henrik Bering, *Portrættet har to sider*, 2006